Statická a dynamická charakteristika regulované soustavy

Změřte statickou a dynamickou charakteristiku zadané regulované soustavy pomocí více snímačů.

V referátu uveďte:

a) statickou charakteristiku měřeného zařízení. Z ní určete rovnici odpovídající lineární funkce $(y = k \cdot x + q)$ a koeficient citlivosti (zesílení) v lineární části charakteristiky.

Pro měření se 2 snímači zhotovte korekční křivku méně přesného snímače vůči přesnému.

b) přechodovou charakteristiku měřeného zařízení a na ní určete dobu průtahu, dobu náběhu, regulovatelnost, operátorový přenos, časovou funkci zařízení a její graf.

Pokyny:

- připravte si orientační schéma měření a tabulku pro naměřené hodnoty,
- zapojte přístroje a snímače podle schéma,
- po kontrole zapojení na pokyn učitele zapněte napájení,
- nastavujte vstupní hodnotu a odečítejte výstupní hodnotu z přístrojů,
- pro hodnoty termočlánku FeKo [mV] a odporového snímače Pt100 [Ω] pomocí převodních tabulek (http://web.spscv.cz/~madaj/teplomer.pdf) určete teplotu v °C,
- převeď te hodnoty napětí tachogenerátoru na otáčky za minutu pomocí vzorce vycházejícího z převodní konstanty tachogenerátoru 2V/1000 ot/min, takže n = Ug / 2 [ot/min; V],
- převeď te hodnoty doby 1 otáčky z impulsních snímačů na ot/min (vzorec n = $60 / t_{1ot}$),
- vypracujte statickou charakteristiku vyplňte tabulku a vytvořte graf (MS Excel),
- proložte statickou charakteristiku lineární funkcí (MS Excel),
- vypracujte korekční křivku pro příslušný snímač doplňte tabulku o sloupeček výpočtu odchylek (MS Excel),
  - pozn. 1.: korekční křivka je lomená čára rovně spojující body **odchylky** mezi hodnotou přesnou a korigovanou,
  - pozn. 2.: u korekční křivky je na vodorovné ose celý rozsah měřených hodnot a na svislé ose jsou vyneseny odchylky),
- vypracujte přechodovou charakteristiku vyplňte tabulku a vytvořte graf (MS Excel),
- na křivce přechodové charakteristiky určete inflexní bod (bod zvratu) a sestrojte tečnu
  v tomto bodě (buď po výtisku grafu tužkou na papíře pomocí pravítka, nebo v grafickém editoru),
- průsečíky tečny s výchozí ustálenou a s novou ustálenou hodnotou vytyčují časové konstanty dobu průtahu Tu a dobu náběhu Tn,
- vypočtěte poměr Tu / Tn a určete slovní hodnocení regulovatelnosti:

$$0 \le Tu / Tn < 0,1$$
 velmi dobrá,

$$0.1 \le Tu / Tn < 0.2 dobrá,$$

$$0.2 \le Tu / Tn < 0.4$$
 obtížná,

$$0.4 \le Tu / Tn < 0.5$$
 velmi obtížná,

$$0.5 \le Tu / Tn$$
 nemožná,

- pomocí postupu č. 2. z návodu na "Experimentální identifikace regulovaných soustav" (na webové stránce 9. řádek shora http://web.spscv.cz/~madaj/eis.pdf) určete operátorový přenos F_p a dosaďte zjištěné konstanty $X_{(0)}$, K, T_{d1} a T_1 do následujícího vzorce originální časové funkce:

$$x_{(t)} = X_{(0)}$$
; platí pro $t \in (0, T_{d1})$,

$$x_{(t)} = X_{(0)} + K \cdot (1 - e^{-\frac{t - T_{d1}}{T_1}})$$
; platí pro $t \ge T_{d1}$,

- vypracujte graf originální časové funkce (MS Excel),
- určete koeficienty a_0 a a_1 diferenciální rovnice soustavy ve tvaru: $a_1 \cdot x'_{(t)} + a_0 \cdot x_{(t)} = u_{(t-Td1)}$,

kde
$$a_0 = \frac{1}{K}$$
, a $a_1 = T_1 \cdot a_0$ (K a T_1 získané výše uvedenou identifikací soustavy).